

OFFICIAL CANADIAN ARMY OVERSEAS CASUALTY NOTIFICATION (DEATH)

NUMBER 024042 RANK Lance Corporal SERVICE UNIT 2/4 Cdn. Pro. Corps.

NAME ROBERTSON, Donald Oscar

DATE OF BIRTH 11 Jun 24 DATE OF ENLISTMENT 3 Aug 42

MARITAL STATUS Married RELIGION Baptist

Wife L. Etete, Charlotte Co., N.B. NAME ADDRESS D.A.S. Mrs. Anna Edith Robertson,

ADDRESS Mrs. Anna Edith Robertson,

ADDITIONAL PERSON TO BE NOTIFIED

PARENTS NAME ADDRESS (IF SOLDIER MARIED OVERSEAS)

AUTHORITY CAS. REG. NO. 6508 H.Q. 405-N-23,328

CASUALTY DETAILS "Died, acc. 1 January 1946. The A/M soldier died as a result of head wounds received in acc. shooting 1200 hrs 1 January 1946. The time of death was 1610 hrs 1 January 1946 Place No 7 Cdn. Gen. Hoop. Witnesses state that Robertson was in his billets at Varel, Germany accompanied by two NCO's of this Coy. He pointed his Browning 9mm to his temple fired the weapon and received a serious head injury. His previous attitude would give no indication of suicidal tendency and he had apparently cleared the weapon and believed it safe."

DATE 1 Jan 46

Ord. Cas. WESTERN EUROPE

LAST WILL ATTACHED TO NOTIFICATION TO A. OF E.I. YES/NO

FORM NO. CAS. 4 (ENCL. 1) (REV. 1-55) 100-100-100

U/L 4200 3/3 with Inf.

DATE 7 Jan 46

COPY FOR DOCUMENT FILE

DIRECTOR OF RECORDS

De overlijdensakte van Robby Robertson.

Suicide onder Canadese militairen was jarenlang taboe

Van de ongeveer 28.000 geallieerde militairen die op Nederlandse begraafplaatsen begraven zijn kwamen er naar schatting duizend om ná de Duitse capitulatie. Een klein deel van hen pleegde suicide. Hun verhalen bleven lang onverteld.

door Jan Braakman

Nieuwjaarsdag 1946. De eerste jaarwisseling in vrede sinds de uitbraak van de Tweede Wereldoorlog in september 1939. De Canadese soldaat Robby Robertson zit met een aantal van zijn maten op een kamer aan de Bahnhofstrasse in het Duitse Varel, waar hij is ingekwartierd. Ze hebben oudejaarsavond gevierd en de

Wat er daarna gebeurt kan niemand naderhand bevatten. Robertson zet het wapen tegen zijn slaap en haalt de trekker over. Enkele uren later wordt zijn dood vastgesteld. Had Robby Robertson bewust zelfmoord gepleegd? Was het een ongeluk? Robby Robertson ligt begraven op de Canadese begraafplaats in Holten. Zijn persoonlijke geschiedenis is een van de verhalen in het boek *Holtense Canadezen* dat eerder dit jaar door het Informatiecentrum Canadese Begraafplaats Holten werd uitgegeven.

'Kijk Louise, dit wapen doet niemand kwaad'

militairen komen in de late ochtend langzaam op gang. Robertsons maat Turnbull heeft zijn vriendin Louise Coombes op de kamer uitgenodigd. Robertson zit te spelen met zijn wapen, een Browning 9mm. Hij haalt het magazijn eruit en doet het weer terug. 'Kijk Louise', zegt hij, 'dit wapen doet niemand kwaad.'

Nederland heeft een aantal grote begraafplaatsen voor militairen die sneuvelden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ongeveer 28.000 geallieerde militairen vonden hun laatste rustplaats in Nederland, van wie de meesten begraven zijn op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten en de begraafplaatsen van de Commonwealth War Graves Commission in Oosterbeek, Bergen op Zoom, Nijmegen, Groesbeek en Holten. Verreweg de meeste militairen sneuvelden tijdens gevechtshandelingen of als gevolg van de verwondingen die ze opliepen. Relatief weinig aandacht kregen de militairen die na de bevrijding omkwamen. Op basis van een globale schatting kan worden geconcludeerd dat zeker duizend van de in Nederland begraven militaire oorlogsslachtoffers omkwamen na de Duitse capitulatie.

Verkeersongelukken

Van die groep na de oorlog omgekomen militairen liggen er ongeveer tweehonderd op de Canadese begraafplaats in Holten. Op basis van de dossiers van de gesneuvelde soldaten kan worden vastgesteld dat meer dan negentig 'Holtense' soldaten na de bevrijding het leven lieten door een verkeersongeluk. Opmerkelijk is ook het hoge aantal verdrinkingsgevallen (dertig). Sommigen verdronken bij recreatief zwemmen, zoals Dan Campbell, die in een overmoedige bui dacht dat hij de rivier de Eems bij Meppen (Duitsland) kon overzwemmen om aan de overkant kennis te maken met een aantal jonge Duitse vrouwen. Anderen verdronken nadat ze na een avondje uit in de gracht of een kanaal vielen.

'Het waren andere tijden. Helden werden anders behandeld'

Zelfdoding kwam zeker voor onder militairen. Misschien ook wel meer dan bij burgers, hoewel daarover op basis van de beschikbare gegevens niet iets definitiefs over te zeggen valt. Zeker is wel dat de natuurlijke dood (hartfalen, gebroken blindedarm, hersenvliesontsteking, tuberculose) onder de in Nederland en Duitsland gelegerde Canadese soldaten vaker voorkwam dan zelfdoding. Consumptie van te veel of vergiftigde alcohol was een doodsoorzaak die ongeveer in dezelfde mate voorkwam als suïcide.

In de tweehonderd voor dit artikel onderzochte dossiers komen acht zelfdodingen voor, waarbij in zes gevallen ook met zekerheid is vastgesteld dat de militair de bedoeling had zichzelf om het leven te brengen, bijvoorbeeld door de wijze waarop de suïcide werd gepleegd of doordat hij een brief achterliet aan nabestaanden.

Minder stabiel

De dood van Robertson werd onderzocht en het proces-verbaal daarvan is in zijn dossier opgenomen. De stukken uit Robertsons dossier zijn sinds enkele jaren openbaar, zoals ook dossiers van andere Canadese militairen die tijdens de Tweede Wereldoorlog omkwamen publiek toegankelijk zijn. Uit de verschillende onderzoeksverslagen blijkt dat er destijds oog was voor de psychische nood van soldaten. Maar het welzijn van de soldaat stond daarbij niet per se voorop; het ging vooral om de inzetbaarheid van de soldaat. Er zijn voorbeelden van soldaten die van het front werden gehaald vanwege 'battle exhaustion'. Toch kon het voorkomen dat de betrokken soldaat later alsnog weer naar het front werd gestuurd.

Canadees infanterie regiment The Seaforth Highlanders, 5 mei 1945.

War nerves

Bij soldaat Frederick Ludwig werd de diagnose 'battle exhaustion' nooit gesteld, hoewel dat wellicht wel gerechtvaardigd zou zijn geweest. Ludwig werd in de vroege ochtend van 23 oktober 1945 dood gevonden in zijn kamer in het Duitse Leer. Het was duidelijk zelfdoding. Hij had op zijn omgeving nooit een instabiele indruk gemaakt. Maar in een afscheidsbriefje maakte hij duidelijk dat 'war nerves' wel degelijk een rol speelden: 'I would like to stress the point that no one is to blame for this cowardly act of mine but myself. I am very very tired of life and I am going for a long long rest to God knows where. You could put it down to aftermath of war nerves.'

Soldaat Frederick Ludwig (links)

Het is speculeren, maar mogelijk speelde ook mee dat zijn vriendin hem de avond voor zijn zelfdoding had gezegd niet met hem te willen trouwen (aangezien ze al met iemand anders getrouwd was). En enkele maanden voordat Ludwig de hand aan zichzelf sloeg, was een maat van hem gesneuveld in Groningen. Wrang is dat Ludwigs broer Edward in Nederland trouwde, op de dag van Freds zelfdoding.

Taboe

Hoe Frederick Ludwig precies aan zijn einde is gekomen, daar is in de familie zeker zestig jaar niet over gesproken. Zijn nicht Ruth Ludwig, die na de oorlog werd geboren, hoorde tot het begin van deze eeuw alleen het (niet bevestigde) verhaal dat Fred een spion zou zijn geweest die zou zijn gemarteld. Niet lang voor haar vader stierf las ze een rapport over de dood van haar oom. 'Ik vroeg mijn vader ernaar. Hij was ondanks het leeftijdsverschil

SERVICEFILES GESNEUVELDE SOLDATEN OPENBAAR

De servicefiles van Canadese gesneuvelde soldaten zijn (gedeeltelijk) openbaar gemaakt door de Library and Archives in Canada. Het zijn vooral genealogen die gebruikmaken van de informatie in de dossiers, omdat er niet alleen gegevens in staan over de gesneuvelde, maar ook over diens ouders, broers en zussen en soms ook echtgenoten en kinderen. Het Informatiecentrum Canadese Begraafplaats in Holten maakt gebruik van de dossiers om de levens van de begraven militairen te beschrijven en daarmee een gezicht te geven aan de bijna 1400 graven. Veel informatie is toegankelijk gemaakt via de website wargraves.eu, waarin ook gegevens van andere begraafplaatsen bijeen zijn gebracht.

MEER ZELFDODINGEN IN LEGER DAN IN MAATSCHAPPIJ?

Volgens Amerikaans onderzoek van het Walter Reed Army Institute of Research uit 1985 was het aantal suicides in het Amerikaanse leger in de laatste drie jaren van de Tweede Wereldoorlog ongeveer 10 tot 11 op de 100.000 rekruten. In latere jaren (bij missies in Vietnam, Irak, Afghanistan) lag het aantal zelfmoorden in het Amerikaanse leger een stuk hoger. Recenter Canadees onderzoek kwam tot de conclusie dat het aantal zelfmoorden onder de Canadese strijdkrachten onder mannen in de leeftijd van 16 tot 44 jaar iets hoger ligt dan in de vergelijkbare groep in de rest van de Canadese bevolking.

heel close geweest met Fred. Hij bevestigde dat het klopte. Ik vroeg waarom de familie het verhaal verborgen had gehouden. Hij had gelijk met zijn antwoord: het waren andere tijden. Helden werden anders behandeld.' Het militaire dossier van Fred geeft geen enkele aanwijzing voor het alternatieve verhaal dat in de familie werd verteld. Niets in de servicefiles wijst erop dat hij een spion was, niets duidt op een krijgsgevangenschap, er zijn geen vermeldingen van martelingen waarmee hij geconfronteerd zou zijn geweest. De waarheid over de doodsoorzaak kwam zo pas decennia later boven tafel. Toen Ruth Ludwig haar vader vertelde hoe haar oom was omgekomen, was hij niet verrast. En toch had haar vader een mogelijke zelfdoding nooit ter sprake gebracht.

Een ongeluk

Hoewel het overduidelijk is dat Robby Robertson zichzelf op nieuwjaarsdag in 1946 door het hoofd schoot, was de conclusie van de Court of Inquiry dat zijn dood een ongeluk was. Zijn meerdere stond in voor 'het sympathieke karakter en het goede humeur' van Robertson, terwijl zijn kamergenoten zeiden dat hij zich nergens zorgen om leek te maken. Officieel werd zijn dood geregistreerd als 'result of head wounds received in accidental shooting', vermeldt het dossier. Zijn gedrag voorafgaand aan het ongeluk gaf geen enkele indicatie dat hij suïcidale neigingen had. Robertson, die wel vaker met zijn wapen speelde, was er klaarblijkelijk vanuit gegaan dat het wapen veilig was, concludeerde de Court of Inquiry.

Jan Braakman – Journalist en auteur. In *Holtense Canadezen* schrijft Braakman over in Holten begraven militairen.